

महाराष्ट्र शासन
संचालनालय, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन,

४था मजला, शासकीय दंत महाविद्यालय व रुग्णालय इमारत, सेंट जॉर्जेस रुग्णालय आवार, फोर्ट, मुंबई - 400 001
दुरध्वनी - (022) - 22620363 (विस्तार - 339) ईमेल - dmer.cetit@maharashtra.gov.in

DMER-11011/9/2022-CETIT

दिनांक : ०६/०६/२०२३

प्रति,

अधिष्ठाता/प्राचार्य,

- सर्व शासकीय/महानगरपालिका वैद्यकीय महाविद्यालये, महाराष्ट्र राज्य.
- सर्व शासकीय/महानगरपालिका दंत महाविद्यालये, महाराष्ट्र राज्य.
- सर्व शासकीय/शासन अनुदानित आयुर्वेद महाविद्यालये, महाराष्ट्र राज्य.
- सर्व आरोग्य विज्ञान अभ्यासक्रमाची शासकीय/महानगरपालिका/शासन अनुदानित महाविद्यालये, महाराष्ट्र राज्य

विषय: शासकीय व शासन अनुदानित आरोग्य विज्ञान अभ्यासक्रमाच्या महाविद्यालयातील पदवी व पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांसाठी शैक्षणिक वर्ष 2023-24 ते 2027-28 पर्यंतचे सुधारीत शैक्षणिक शुल्काच्या दराच्या निश्चितीबाबत...

- संदर्भ:** 1. शासन निर्णय क्रमांक एएमसी -1007/628/प्र.क्र.148/07/शिक्षण - 2, दिनांक 1 मार्च, 2011.
2. संचालनालयाचे पत्र क्र. संवैशिवसं/शै.शु./सुधारीत दर/आविअ/न.क्र.4 /2012/1-अ दिनांक 2.04.2012
3. संचालनालयाचे पत्र क्र. संवैशिवसं/शै.शु./सुधारीत दर/आविअ/ न.क्र.4/2012/1-अ दिनांक 04.07.2017
4. संचालनालयाचे पत्र क्र. DMER-11011/9//2022-CETIT दिनांक 25.04.2022

शासन निर्णय दिनांक 01.03.2011 निर्णयान्वये शासनाने शासकीय व शासन अनुदानित आरोग्य विज्ञान अभ्यासक्रमाच्या महाविद्यालयातील पदवी व पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांसाठी शैक्षणिक वर्ष 2011-2012 पासून शैक्षणिक शुल्काचे दर खालीलप्रमाणे सुधारित केलेले आहेत.

अ.क्र.	विद्याशाखेच नांव	प्रतिवर्ष शैक्षणिक + विकास निधी (रूपयांमध्ये)
1.	वैद्यकीय	40,000 + 5,000
2.	दंत	30,000 + 3,000
3.	आयुर्वेद	15,000 + 3,000
4.	युनानी	15,000 + 3,000

DMER-11011/9/2022-CETIT

5.	बीपीटीएच व बीओटीएच	15,000 + 3,000
6.	डी.एम.एल.टी.	18,000 + निरंक
7.	परिचर्या	6,000 + निरंक
8.	बी.पी.एम.टी.	18,000 + निरंक

उपरोक्त शुल्क सन 2011-2012 पासून सर्व महाविद्यालयांमध्ये लागू करण्यात आलेले आहे. सदर शासन निर्णयामध्ये खालील तरतुद सुध्दा नमुद केलेली आहे.

"वरील शुल्क सन 2011-12 पासून लागू करण्यात येत असून सन 2012-13 पासून त्यापुढील प्रत्येक शैक्षणिक वर्षी सदर शैक्षणिक शुल्कात 10 टक्के एवढी वाढ पुढील शुल्क निश्चित होईपर्यंत करण्यात येईल, शैक्षणिक शुल्कात 10 टक्के वाढ करण्यात आल्यानंतर, आवश्यक असल्यास, येणा-या रक्कमेचे रूपांतर रु.100/- च्या पटीतील जवळच्या रक्कमेत पूर्णाकीत करण्यात येईल व तेवढे शुल्क आकारण्यात येईल".

शासन निर्णयातील उपरोक्त तरतुदीच्या अनुषंगाने संचालनालयाच्या दिनांक 02 एप्रिल 2012 च्या पत्रान्वये सन 2012-13 ते सन 2016-17 या शैक्षणिक वर्षाचे सुधारित दर शासकीय/महानगरपालिका महाविद्यालयास कळविण्यात आले होते. सदरील कालावधीनंतर पुढील 5 वर्षाकरिता म्हणजेच शैक्षणिक वर्ष 2017-18 ते शैक्षणिक वर्ष 2021-2022 वर्षापर्यंतच्या शुल्क निश्चितीबाबत संचालनालयाच्या दिनांक 04.07.2017 रोजीच्या पत्रान्वये कळविण्यात आलेले आहे.

तदनंतर संचालनालयाच्या दिनांक 25.04.2022 रोजीच्या पत्रान्वये शैक्षणिक वर्ष 2022-23 ते 2030-31 वर्षापर्यंतच्या शैक्षणिक शुल्क निश्चित करण्यात आलेले होते. सदरील पत्रात वैद्यकीय अभ्यासक्रमाच्या शैक्षणिक शुल्कामध्ये त्रुटी आढळून आल्यामुळे शैक्षणिक वर्ष 2023-24 ते 2027-28 पर्यंतचे सुधारीत शैक्षणिक शुल्क खालील प्रमाणे दर्शविण्यात येत आहे.

अ.क्र.	विद्याशाखेचे नाव	सन 2022-2023 करिता प्रवेशित विद्यार्थ्यांकरिता शैक्षणिक शुल्क
1.	वैद्यकीय	1,14,300 + 5000
2.	दंत	85,900 + 3,000
3.	आयुर्वेद	43,200 + 3,000
4.	युनानी	43,200 + 3,000
5.	बीपीटीएच व बीओटीएच	43,200 + 3,000
6.	डी.एम.एल.टी.	51,600 + निरंक
7.	परिचर्या	17,400 + निरंक
8.	बी.पी.एम.टी.	51,600 + निरंक

- सन 2023-2024 साठी नव्याने प्रवेशित विद्यार्थ्यांकरिता

अ.क्र	विद्याशाखेचे नांव	सन 2022-2023 करिताचे शैक्षणिक शुल्क रू.	10 टक्के	10 टक्के प्रमाणे वाढ रू.	सन 2023-2024 करिता प्रस्तावित शैक्षणिक शुल्क
1	वैद्यकीय	1,14,300	11,430	11,400	1,25,700 + 5000
2	दंत	85,900	8590	8,600	94,500 + 3000
3	आयुर्वेद	43,200	4320	4300	47,500 + 3000
4	युनानी	43,200	4320	4300	47,500 + 3000
5	बीपीटीएच व बीओटीएच	43,200	4320	4300	47,500 + 3000
6	डी.एम.एल.टी.	51,600	5160	5200	56,800 + निरंक
7	परिचर्या	17,400	1740	1700	19,100 + निरंक
8	बी.पी.एम.टी.	51,600	5160	5200	56,800 + निरंक

- सन 2024-2025 साठी नव्याने प्रवेशित विद्यार्थ्यांकरिता

अ.क्र	विद्याशाखेचे नांव	सन 2023-2024 करिताचे शैक्षणिक शुल्क रू.	10 टक्के	10 टक्के प्रमाणे वाढ रू.	सन 2024-2025 करिता प्रस्तावित शैक्षणिक शुल्क
1	वैद्यकीय	1,25,700	12,570	12,600	1,38,300 + 5000
2	दंत	94,500	9,450	9,500	1,04,000 + 3000
3	आयुर्वेद	47,500	4,750	4,700	52,200 + 3000
4	युनानी	47,500	4,750	4,700	52,200 + 3000
5	बीपीटीएच व बीओटीएच	47,500	4,750	4,700	52,200 + 3000
6	डी.एम.एल.टी.	56,800	5,680	4,700	61,500 + निरंक
7	परिचर्या	1,9100	1,910	1,900	21,000 + निरंक
8	बी.पी.एम.टी.	56,800	5,680	5,700	62,500 + निरंक

- सन 2025-2026 साठी नव्याने प्रवेशित विद्यार्थ्यांकरिता

अ.क्र	विद्याशाखेचे नांव	सन 2024-2025 करिताचे शैक्षणिक शुल्क रू.	10 टक्के	10 टक्के प्रमाणे वाढ रू.	सन 2025-2026 करिता प्रस्तावित शैक्षणिक शुल्क
1	वैद्यकीय	1,38,300	13,830	13,800	1,52,100 + 5000
2	दंत	1,04,000	10400	10,400	1,14,400 + 3000
3	आयुर्वेद	52,200	5,220	5,200	57,400 + 3000
4	युनानी	52,200	5,220	5,200	57,400 + 3000

DMER-11011/9/2022-CETIT

5	बीपीटीएच व बीओटीएच	52,200	5,220	5,200	57,400 + 3000
6	डी.एम.एल.टी.	61,500	6,150	6,100	67,600 + निरंक
7	परिचर्या	21,000	2,100	2,100	23,100 + निरंक
8	बी.पी.एम.टी.	62,500	6,250	6,200	68,700 + निरंक

I/67657/2023

- सन 2026-2027 साठी नव्याने प्रवेशित विद्यार्थ्यांकरिता

अ.क्र	विद्याशाखेचे नांव	सन 2025-2026 करिताचे शैक्षणिक शुल्क रू.	10 टक्के	10 टक्के प्रमाणे वाढ रू.	सन 2026-2027 करिता प्रस्तावित शैक्षणिक शुल्क
1	वैद्यकीय	1,52,100	15,210	15,200	1,67,300 + 5000
2	दंत	1,14,400	11,440	11,400	1,25,800 + 3000
3	आयुर्वेद	57,400	5,740	5,700	63,100 + 3000
4	युनानी	57,400	5,740	5,700	63,100 + 3000
5	बीपीटीएच व बीओटीएच	57,400	5,740	5,700	63,100 + 3000
6	डी.एम.एल.टी.	67,600	6,760	6,800	74,400 + निरंक
7	परिचर्या	23,100	2,310	2,300	25,400 + निरंक
8	बी.पी.एम.टी.	68,700	6,870	6,900	75,600 + निरंक

- सन 2027-2028 साठी नव्याने प्रवेशित विद्यार्थ्यांकरिता

अ.क्र	विद्याशाखेचे नांव	सन 2026-2027 करिताचे शैक्षणिक शुल्क रू.	10 टक्के	10 टक्के प्रमाणे वाढ रू.	सन 2027-2028 करिता प्रस्तावित शैक्षणिक शुल्क
1	वैद्यकीय	1,67,300	16,730	16,700	1,84,000 + 5000
2	दंत	1,25,800	12,580	12,600	1,38,400 + 3000
3	आयुर्वेद	63,100	6,310	6,300	69,400 + 3000
4	युनानी	63,100	6,310	6,300	69,400 + 3000
5	बीपीटीएच व बीओटीएच	63,100	6,310	6,300	69,400 + 3000
6	डी.एम.एल.टी.	74,400	7,440	7,400	81,800 + निरंक
7	परिचर्या	25,400	2,540	2,500	27,900 + निरंक
8	बी.पी.एम.टी.	75,600	7,560	7,600	83,200 + निरंक

DMER-11011/9/2022-CETIT
त्याअनुषंगाने 2023-24 ते 2027-28 करिता सुधारीत शैक्षणिक शुल्काचा गोषवारा.

1/67657/2023

अ.क्र.	विद्याशाखेचे नाव	प्रस्तावित शैक्षणिक शुल्क + विकास निधी रुपयामध्ये				
		2023-24	2024-25	2025-26	2026-27	2027-28
1.	वैद्यकीय	1,25,700 + 5000	1,38,300 + 5000	1,52,100 + 5000	1,67,300 + 5000	1,84,000 + 5000
2.	दंत	94,500 + 3000	1,04,000 + 3000	1,14,400 + 3000	1,25,800 + 3000	1,38,400 + 3000
3.	आयुर्वेद	47,500 + 3000	52,200 + 3000	57,400 + 3000	63,100 + 3000	69,400 + 3000
4.	युनानी	47,500 + 3000	52,200 + 3000	57,400 + 3000	63,100 + 3000	69,400 + 3000
5.	बिपीटीएच व बिओटीएच	47,500 + 3000	52,200 + 3000	57,400 + 3000	63,100 + 3000	69,400 + 3000
6.	डी.एम.एल.टी.	56,800 + निरंक	61,500 + निरंक	67,600 + निरंक	74,400 + निरंक	81,800 + निरंक
7.	परिचर्या	19,100 + निरंक	21,000 + निरंक	23,100 + निरंक	25,400 + निरंक	27,900 + निरंक
8.	बी.पी.एम.टी.	56,800 + निरंक	62,500 + निरंक	68,700 + निरंक	75,600 + निरंक	83,200 + निरंक

वरील प्रमाणे सुधारीत शैक्षणिक शुल्क हे त्या त्या शैक्षणिक वर्षामध्ये नव्याने पदवी किंवा पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाकरिता प्रवेशित विद्यार्थ्यांसाठी लागू राहणार आहेत. ज्या शैक्षणिक वर्षामध्ये विद्यार्थ्यांचा प्रवेश होईल, त्या शैक्षणिक वर्षापासून ते त्याचे पदवी किंवा पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाचे शिक्षण पूर्ण होईपर्यंत, तेच शैक्षणिक शुल्क लागू राहणार आहे. (उदा. शैक्षणिक वर्ष 2022-23 मध्ये प्रवेशित विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक शुल्क 1,14,300/- इतके असल्यास, सदरचा विद्यार्थी त्याचे शिक्षण पूर्ण होईपर्यंत त्याचे शैक्षणिक शुल्क हे रु. 1,14,300/- इतकेच आकारण्यात येईल.)

तसेच प्रवेश शुल्क जिमखाना, शुल्क, वसतिगृह शुल्क, ग्रंथालय अनामत, ग्रंथालय शुल्क इत्यादीचे शुल्क हे शासन निर्णय दिनांक 1 मार्च, 2011 मध्ये नमूद केलेल्या दराप्रमाणेच वसूल करावे व त्याबाबत शासन निर्णयामध्ये नमूद करण्यात आलेल्या कार्यपध्दतीचा अवलंब करावा. वरील प्रमाणे सुधारीत शैक्षणिक शुल्काच्या अनुषंगाने आवश्यक ती कार्यवाही आपल्या स्तरावर करण्यात यावी.

Signed by Deelip
Govindrao Mhaisekar
Date: 06-06-2023 15:59:14

संचालक,
वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई

प्रत,

1. मा. सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांना माहितीकरिता सादर.
2. संचालक, आयुष संचालनालय, मुंबई यांना माहिती व पुढील योग्य त्या कार्यवाहीकरिता.
3. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व प्रमुख रूग्णालये, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, सेठ गो. सु. वै. महाविद्यालय आणि रा.ए. स्मारक रूग्णालय, परळ मुंबई यांना माहिती व पुढील योग्य त्या कार्यवाहीकरिता.